

M. Antònia Grau i Abadal

El tacte suavíssim
de l'absència

M. Antònia Grau i Abadal

El tacte suavíssim de l'absència

Il·lustracions d'Aurembiaix Abadal i Grau

Amb el suport de:

Ajuntament de
Premià de Mar
www.premiademar.cat

Primera edició: novembre 2020

Dibuix de la portada: Aurembiaix Abadal i Grau. *L'absència* (2020)

© del text: M. Antònia Grau i Abadal

© del pròleg: Emília Illamola Ganduxé

© de les il·lustracions interiors: Aurembiaix Abadal i Grau

© de l'edició:

9 Grup Editorial

Cossetània Edicions

C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls

Tel. 977 60 25 91

cossetania@cossetania.com

www.cossetania.com

en coedició amb

Quaderns de la Font del Cargol

fontdelcargol@gmail.com

www.fontdelcargol.cat

Disseny i composició: Ramon Martínez

www.rmdgdisseny.com

Impressió: Romanyà Valls, SA

ISBN: 978-84-1356-004-5

DL T 748-2020

ÍNDEX

LA PAU DEL DOLOR. EMÍLIA ILLAMOLA GANDUXÉ	7
I. L'AÜRT	13
Elegia - 1	17
Elegia - 2	18
Elegia - 3	20
II. EL DESNONAMENT	23
Presència	27
Dins	28
Una rosa al mar	29
A la vora	30
L'angoixa	31
La clau	33
Sovint	35
Sense tu	36
Memòria	37
On	38
Intens	39
III. I CRONOS HA GALOPAT	41
Gelor	45
Fràgil	46
La por	47
Alta muntanya	48
Ferides	49
Els gira-sols	50
En pendent	51
Mansuetud	52

Companyia	53
Resultat final	54
Verds	55
Quan sia	57
Fidelitats	59
Excés	61
Com els arbres	63
Renovellament	65
L'únic cert	67
El xot	68
Dementre	69
Convit	71
Ell sí que em mira	72
El riu	73
E la vida va	76
Oblits	77

LA PAU DEL DOLOR

La primera trobada amb la M. Antònia Grau es produeix amb motiu del treball de recerca poètica que duia a terme l'any 2018. Recordo que m'hi vaig acostar i em vaig presentar —sabent que ella no sabia qui era— i de seguida em va facilitar el seu contacte. En la segona, aquest mateix any, em proposa d'escriure el pròleg del seu nou llibre de poemes.

El bar del Mig és ple i m'assec en una de les tauletes de fora, al sol. Repasso les notes. Falten deu minuts per les deu. Els coloms parrupegen. No se sent remor de cotxes, només algunes veus. La M. Antònia Grau arriba de seguida, lluminosa i etèria, amb la cabellera al vent.

Imma Balaguer, M. Antònia Grau i Adriana Pujol foren les tres úniques dones que, des de l'inici, van formar part del Grup de la Font del Cargol, que entre 1978 i 1984 va liderar l'avantguarda poètica a la Maresma. La seva poesia, doncs —la primera estripada, molta d'inèdita o malauradament no publicada, com *Cos* premi Marià Manent 1986—, arrenca a l'adolescència i té un llarg recorregut avalat pels reconeixements que ha rebut en forma de premis: finalista dels prestigiosos Amadeu Oller 1985 i Vicent Andrés Estellés 1989, guanyadora del premi de poesia de la I Mostra Literària del Maresme 1984, del Bernat Vidal i Tomàs 1989, del Ciutat de Tarragona Comas i Maduella 2004 i de l'Alella a Maria Oleart 2008.

En aquest estadi, parlar d'*El tacte suavíssim de l'absència*, el seu nou treball, és parlar de l'absència i del dol, sí, i del dolor que deixa el buit, però també és parlar d'aquesta punxa roent que genera la soledat, que descriu de forma evocadora, amb senzillesa, recolzant-se en elements vius de l'entorn que estima: ocells, arbres, el so del rierol o quan parla del gos, dels gossos, de la gata blanca i la tigrada, des d'on ens obre les portes de bat a bat mentre poua desafiant el vertigen, en una percepció que no sembla tenir fons, cosa gens fàcil en aquests temps de WhatsApp i Facebook, d'autopromocions i grandiloqüències.

Llegir la poesia de M. Antònia Grau és com estar a recer, a l'empara del mantell generós de la seva experiència, que apaivaga el buit existencial. On la precisió del llenguatge, que mastega el dolor i desgrana un dol que s'esfuma, que s'esvaeix com per art d'encanteri i deixa una estela que muta i es transforma en un després, tal vegada un continuar, sempre imprecís, volàtil «Una libèl·lula clara / que se m'atansa fent un cercle, / lleugera». impossible de preveure, de delimitar, amb traces d'un mon perdut que no tan sols enyora, sinó que conviu i evoluciona amb el seu jo més pregon, que lluita per aferrar-se a una abstracció de profundes arrels fosques: «Sovint una presència intangible / com un frec de plomes molt lleu / em segueix.»

El buit que deixa la pèrdua no sempre és fàcil d'omplir i, de vegades, posar-lo en paraules es converteix en un acte de valentia, com ens demostra a *El tacte suavíssim de l'absència*. Els poemes semblen trobar-se a mig camí, viatjant entre aquest buit i un punt imprecís, quan es comprèn que no es pot tornar enrere i que s'ha de seguir, incorporant les cicatrius de les ferides rebudes en els camps de batalla quotidians.

La minuciositat en la descripció i evolució del seguit d'estats d'ànim és tan íntima que esborrona. Grau ens conta una història,

la seva, sense defugir els punts crucials. Mare meva, com colpeixen els primers versos! I després, quan entra en la descripció del dolor, que sublima i focalitza en nítides llambregades que remetent a un entorn tamisat pel dol, que persisteix, inclement: «un núvol negre intens m'encercla el cor».

Parlar de la poesia de M. Antònia Grau és, també, parlar de la lluita per seguir essent amant, mare, dona. Immersa en la natura i en la llum, de la qual es nodreix, sense deixar d'escoltar el seu propi batec, sembla levitar. La seva veu poètica és madura i delicada, ens fa fixar en els prats verds per anar més enllà de la infinitat de tons blaus i, en la cura que posa en cada detall dels éssers vius on palpita latent la seva mirada, ens fa reflexionar sobre l'amor.

Tot d'una, la meua mirada s'alça i es delecta en el vol d'una gavina i, quan l'abaixo, s'encanta en els petits passos d'un colom que, tot saltironejant per la vorera, busca aliment. Per aquesta mateixa vorera per on es colen, entre les rajoles grises, minúsculs brots verds. Com a *El tacte suauíssim de l'absència* que és, o em sembla, un retaule finíssim ple d'esperança, on cada paraula ocupa el lloc precís. La seva lectura em remou i, alhora, em remet a la pau del dolor, un indret viscut, acotat, del meu itinerari existencial.

EMÍLIA ILLAMOLA GANDUXÉ

*...és el somni l'únic lloc que em queda
per saber-te prop meu sense dolor.*

FELIU FORMOSA

*...però d'aquest dolor en trec la força
per escriure aquests mots i recordar-te.*

MIQUEL MARTÍ I POL

I
L'AÜRT

*Hauríem d'haver nascut en una època diferent,
en un món diferent.*

ELIZABETH SMART

ELEGIA - 1

Estimat:

hem dut les mans entrellaçades
des del primer moment
quan, des dels ulls,
vam impactar-nos.
I, malgrat tot,
per haver estat massa pur,
ara m'ets brevíssim
i, ja impossible espòs.
El teu cor d'olivera tendra
incomodava fins a la ira,
aquest feu del diner on vivim.
I una destrallada ha segat les cordes.
Mutilació.

Les parpelles,
ferides de llum, es clouen
i, nítida, sols se'm presenta
la teva melangiosa mirada.

ELEGIA - 2

Sota els anys,
sota la clarividència,
la daga.

D'esquena al mar, recordava
l'esclat de l'arc de Sant Martí
i la pau de la pluja
que ens havia amarat
i que havia esponjat els camps
encara no feia ni tres dies.

Quan m'he girat, he vist que ja no hi eres.
Les ones t'allunyaven lentament.
I m'he sentit com un titella
sense fils ni ossos de fusta.

Ara visc tan desancorada
com la nau que rapta la joia
sense respit.
El cel ha decretat l'exili.
L'un de l'altre.

Observo les aigües d'ònix,
mentre un vent de glaç m'atenalla.
I sé que el cos no ha pogut
delimitar més amor.

Ja he perdut la silueta del navili
que, de cop, se t'ha endut,
travessant l'horitzó, a l'altra banda.
Aquella que mai no veiem
per opaca i misteriosa.

ELEGIA - 3

Ànima bessona,
 àngel lassat,
 encara alenaves
 i vas preguntar
 al Misteri:
 —Què serà d'ella?

I encara ho pregunto al vent furibund
 i a les hores immòbils de la nit.

Ja no tornarà la llum pura del matí
 ni l'esplet de roselles onejant al camp.
 Et cercaré arreu i per sempre.
 Tu delejaves la terra.
 Volies ser terra.
 I un dia, com tu, seré terra.
 I s'haurà acomplert el cicle
 dels codonys que tant admiraves.
 I, deslliurats,
 darem saba als ullastres
 i vida a les campànules.

Tanmateix, em resta encara
un llarg desterrament,
el silenci, la solitud extrema.
Tot el que Déu deu saber, i jo no sé.
En algun moment compartiré amb tu
el mutisme etern que vas triar.

I, transsubstanciats,
potser em sentis amb tu.
Jo voldria sentir-te amb mi.
I és que t'he viscut i amat
intensament.
Sé que, sense ni adonar-me'n,
faré, diré, seré,
per la llum que deixares.
Que et reviuré a la ment.
Al cor. A les venes.

I crec que somriuràs,
si esdevé que somrigui.